

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Association for Evaluation and Accreditation of Agricultural Engineering Educational Programs

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Prof. Dr. Gökhan SÖYLEMEZOĞLU

ZIDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Gazi Mahallesi Özata Sokak No:21/5 Yenimahalle-ANKARA

Tel: 0 (312) 419 04 99 Faks: 0 (312) 419 04 98

E-posta: info@zidek.org.tr

Web sayfası: <http://www.zidek.org.tr/>

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

ZİDEK tarafından değerlendirilecek Ziraat, Orman ve Su Ürünleri Fakülteleri eğitim programları, özdeğerlendirme raporlarını **ZİDEK'in belirlemiş olduğu Özdeğerlendirme Raporu** belgesine göre hazırlamalı ve ZİDEK değerlendirme ölçütlerinin nasıl karşılandığını **kanıtlarıyla** açıklamalıdır. ZİDEK Lisans Programları Değerlendirme Ölçütleri Sürüm. 3.0 ile kullanılacak Özdeğerlendirme Raporu Sürüm 3.0 belgesi hazırlanma aşamasındadır.

Kullanılması gereken **özdeğerlendirme raporu formatı** ve ZİDEK değerlendirme ölçütleri ile ilgili ZİDEK belgelerinin **güncel sürümlerine** **ZİDEK WEB SİTESİNDEN** (<http://zidek.org.tr/>) erişilebilir.

Değerlendirmenin ağırlıklı bir kısmı bu rapor üzerinden yapılacağından, özdeğerlendirme **raporunun titizlikle hazırlanması** çok önemlidir.

Raporun **içerisinde tutarsızlıkların yer almamasına** dikkat edilmelidir.

Rapor, okunması ve anlaşılması kolay bir dille hazırlanmış olmalı ve **tüm bilgiler belgelere dayandırılmalıdır.**

Başarılı Bir ZİDEK Özdeğerlendirme Raporu İçin Yol Haritası

ZİDEK akreditasyon sürecinde kritik öneme sahip olan Özdeğerlendirme Raporu'nun nasıl hazırlanması gerektiğini ve temel beklentileri özetlemek.

HAZIRLIK VE KAYNAK ERİŞİMİ

Güncel Standartlara Uyum

Rapor formatı ve değerlendirme ölçütleri için zidek.org.tr adresindeki güncel sürümler kullanılmalıdır.

Kurumsal Şablon Kullanımı

Hazırlık süreci, ZİDEK tarafından belirlenmiş özel "Özdeğerlendirme Raporu" belgesine göre yürütülmelidir.

RAPORUN KALİTE VE İÇERİK STANDARTLARI

Kanıtla Dayalı Açıklama

Ölçütlerin nasıl karşılandığı sadece beyanla değil, somut belgeler ve kanıtlarla açıklanmalıdır.

Dil ve Tutarlılık

Okunması kolay, anlaşılır bir dil kullanılmalı ve içerikte çelişkili ifadeler yer almamalıdır.

Değerlendirmenin Temel Odak Noktası

Akreditasyon değerlendirmesinin ağırlıklı bir kısmının bu rapor üzerinden yapılacağı unutulmamalıdır.

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Kullanılan ölçme-değerlendirme-iyileştirme süreçleri ile ilgili açıklamalar:

ZİDEK değerlendirmesine başvuran bir mühendislik programının, programın eğitim amaçları ve program çıktıları başta olmak üzere, tüm **ZİDEK ölçütlerinin gerekliliğini düzenli olarak ölçmek, değerlendirmek ve sürekli iyileştirmek için belgelere dayalı** bir kalite güvence ve iyileştirme sistemi kurmuş ve çalıştırıyor olması beklenmektedir.

Kurumun bu sistem kapsamında kullanmakta olduğu ölçme-değerlendirme-iyileştirme süreçlerinin **özdeğerlendirme raporunda ayrıntılı olarak açıklanması** programın ZİDEK tarafından daha sağlıklı bir biçimde değerlendirilmesine yardımcı olacaktır.

ZİDEK Akreditasyon Raporu Hazırlama Rehberi

Ziraat, Orman ve Su Ürünleri programlarının kendi performanslarını raporlaması ve sürekli iyileştirme sistemlerini belgelendirmesi sürecinde, özdeğerlendirme raporu değerlendirmenin en kritik bileşenidir.

Rapor Hazırlama Esasları

Güncel Format ve Standartlara Uygunluk

Raporlar, ZİDEK web sitesindeki güncel formata göre hazırlanmalı ve ölçütlerin nasıl karşılandığını kanıtlamalıdır.

Tutarlılık ve Kanıta Dayalı Anlatım

Rapor içeriğinde tutarsızlık bulunmamalı ve sunulan tüm bilgiler somut belgelere dayandırılmalıdır.

Okunabilirlik ve Netlik

Değerlendirmenin sağlıklı yapılabilmesi için raporun dili anlaşılır, açık ve kolay okunabilir olmalıdır.

Kalite Güvence ve Sürekli İyileştirme

Eğitim Amaçlarının Ölçülmesi

Program çıktıları ve eğitim amaçları düzenli olarak ölçülmeli ve değerlendirme sistemine dahil edilmelidir.

Sürekli İyileştirme Döngüsü

Belgelere dayalı, işleyen bir kalite güvence sistemi kurulmalı ve bu süreçler raporda ayrıntılı açıklanmalıdır.

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 ile ilgili açıklamalar:

Ölçüt 2'de tanımlanmış olan program eğitim amaçlarının, öğrencilerin mezuniyetten sonra **yakın bir gelecekte** erişmeleri istenen **kariyer hedeflerini** ve **mesleki beklentilerini** tanımlaması gerektiği unutulmamalıdır.

Ölçüt 3 içindeki program çıktılarının ise, bu amaçlara ulaşabilmeleri için **öğrencilerin mezun oluncaya** kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve farkındalık tanımlaması gerektiği hususuna da dikkat edilmelidir.

Çıktılarla amaçlar arasındaki ilişkiler ve eğitim programındaki derslerin çıktılarıyla program çıktıları arasındaki bağlantılar, gerçekçi bir değerlendirmeyle ortaya konulmalıdır. Programın **eğitim amaçlarının ZİDEK çıktıları** olarak ifadesi bir **yetersizlik** olarak değerlendirilmektedir.

Eğitimde Akreditasyonun Temelleri: Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 Arasındaki Farklar

Eğitim programlarındaki "Eğitim Amaçları" (Ölçüt 2) ile "Program Çıktıları" (Ölçüt 3) arasındaki temel farkları ve bu iki kavram arasındaki zorunlu ilişkiyi netleştirmek.

Kritik Uyarılar ve Stratejik Hatalar

ZİDEK Çıktıları Tek Başına Yetersizdir

Program amaçlarının sadece ZİDEK çıktılarıyla ifade edilmesi bir **eksiklik** olarak değerlendirilir.

Amaç-Çıktı Köprüsü

Program çıktıları, belirlenen eğitim amaçlarına ulaşmayı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Ölçüt 3 ile ilgili açıklamalar:

3.1.1 Program çıktıları öğrencilerin mezuniyetlerine kadar edinmeleri beklenen **bilgi, beceri** ve **farkındalıklardan** oluşmalıdır.

3.1.2 Program çıktılarının Ziraat Fakülteleri Lisans Programları Değerlendirme Ölçütleri belgesindeki **(3.3-a,b,c,d,e,f,g,h,i,j ve k)** ZİDEK Çıktılarının **tümünü eksiksiz** bir şekilde nasıl kapsadığının gösterilmesi beklenmektedir.

Eğer program çıktıları, ZİDEK çıktılarından farklı bir şekilde tanımlanmışsa, bileşen bazında ayrıntılı bir **çapraz ilişki tablosu** kullanılmalıdır.

Program çıktılarını belirleme, program çıktılarını dönemsel olarak **gözden geçirme ve güncelleme** yönteminin açıklanması beklenmektedir.

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Program çıktılarına ilişkin kanıtlar:

Ölçüt 3 kapsamında tanımlanan program çıktılarının sağlandığının **kanıtlanması beklenmektedir**. Program çıktılarını ölçmek ve bu çıktıların sağlandığını kanıtlamak için **tek başına anketlerin kullanılması yeterli değildir** ve bu durum ZİDEK tarafından yetersizlik olarak değerlendirilir.

Dolayısıyla, programlarını ZİDEK değerlendirmesine hazırlayan kurumların bu konuya özellikle dikkat etmeleri, özdeğerlendirme raporlarında anketler dışında ve **özellikle öğrenci çalışmalarına** dayandırılmış doğrudan ölçme yöntemlerinin kullanımını somut olarak **açıklamış ve belgelemiş** olmaları sağlıklı bir program değerlendirmesi yapılabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Eğitim planı içindeki derslerin çıktılarının program çıktılarına katkısı **somut ve ölçülebilir yöntemlerle** belirlenmeli ve kanıtlanmalıdır.

ZİDEK Ölçüt 3: Program Çıktıları ve Kanıt Yönetimi Rehberi

Bu infografik, ZİDEK Ölçüt 3 kapsamında program çıktılarının niteliğini ve somut kanıt standartlarını özetler. Odak noktası, anketlerin ötesine geçen ölçülebilir değerlendirme sistemidir.

TANIMLAMA VE KAPSAM

BİLGİ, BECERİ VE DAVRANIŞ ODAĞI

Program çıktılarının, öğrencilerin mezuniyete kadar edineceği tüm bilgi ve becerileri kapsamalıdır.

ZİDEK ÇIKTILARI İLE TAM UYUM

Program çıktılarının, ZİDEK'in tüm bileşenlerini eksiksiz karşılamalı veya çapraz tablo ile ilişkilendirilmelidir.

PERİYODİK GÖZDEN GEÇİRME

Program çıktılarının nasıl belirlendiği, güncellendiği ve revize edildiği yöntemleriyle açıklanmalıdır.

ÖLÇME, KANITLAMA VE YETERLİLİK

ANKETLER TEK BAŞINA YETERSİZDİR

Sadece anketlere dayalı ölçüm ZİDEK tarafından 'yetersizlik' olarak değerlendirilir.

DOĞRUDAN ÖLÇME YÖNTEMLERİ

Kanıtlar mutlaka öğrenci çalışmalarına dayandırılmış doğrudan yöntemlerle (sınav, proje vb.) somutlaştırılmalıdır.

DERS BAZLI ÖLÇÜLEBİLİR KATKI

Eğitim planındaki her dersin çıktıları, program çıktılarının sağladığı katkıyı somut olarak kanıtlamalıdır.

ZİDEK

Özdeğerlendirme Raporu Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Konular

Sürekli iyileştirmeye ilişkin kanıtlar:

ZİDEK değerlendirme ölçütlerinden Ölçüt 4, kurulan ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli iyileştirilmesi için kullanıldığını gösteren kanıtlar sunulmasını gerektirmektedir.

Bu iyileştirme başta Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 ile ilgili alanlar olmak üzere, programın tüm gelişmeye açık alanları ile ilgili **sistematik** bir biçimde **toplanmış somut verilere dayanmalıdır**.

Özellikle, Ölçüt 3 için ölçme-değerlendirme-iyileştirme çevriminin en az bir kez kapatıldığının ve ölçme-değerlendirme sonuçlarından yola çıkarak, geri besleme yoluyla eğitimde iyileştirme yapıldığının **özdeğerlendirme raporunda tüm ayrıntılarıyla belgelenmiş olması beklenmektedir**.

ZİDEK Akreditasyonunda Sürekli İyileştirme: PUKÖ Döngüsü

ZİDEK

Sanal Belge Odaları

SANAL BELGE ODALARI (SBO)

SBO'lar, programların ZİDEK Ölçütlerini sağlama düzeylerini gösteren kanıt belgelerini yerleştirip Özdeğerlendirme Raporunun (ÖDR'nin) ZİDEK Ofisine iletilmesi ile birlikte ZİDEK erişimine, Sanal Belge Odaları Hazırlama Yönergesi (SBOHY) ve ÖDR'de belirtilen belgeler yüklenmiş olarak açılması gereken sanal dosyalama sistemleridir.

SBO'lar, içeriklerine göre ikiye ayrılır:

- **Sanal Fakülte Belge Odası (SFBO):** Değerlendirilen programları yürüten bölümlerin dışındaki bölüm ve birimler tarafından üretilen ve ilgili programları yürüten fakülte tarafından sağlanması beklenen kanıtları içerir.
- **Sanal Bölüm Belge Odası (SBBO):** Değerlendirilen her program için o programı yürüten bölüm tarafından üretilmesi ve sağlanması beklenen kanıtları içerir.

SBBO'ların ve SFBO'ların yapısı ve içeriği ZİDEK tarafından belirtilen şekilde olmalıdır. Belirtilmemiş olsa da, özdeğerlendirme raporunda yer almayan ve değerlendirme için yararlı olacağı düşünülen diğer bilgi ve belgeler de ilgili dizin, alt dizin ve dosya adları ile SFBO ve/veya SBBO'na yerleştirilmelidir.

ZİDEK

Sanal Belge Odaları Dizin Yapısı

Sanal Fakülte Belge Odası (SFBO) Dizin Yapısı

Ana Dizin

- ▼ FakülteAdı
  - > 1 - Fakülte Kanıt Belgeleri
  - 2 - Ziyaret Öncesi İstenilen Ek Bilgiler ve Belgeler
  - 3 - Ziyaret Sirasında Ek Olarak Sunulan Bilgiler ve Belgeler

Alt Dizinler

- ▼ FakülteAdı
  - ▼ 1 - Fakülte Kanıt Belgeleri
    - 1- Ortak Yabancı Dil Dersleri
    - 2- Ortak Fizik Dersleri
    - 3- Ortak Kimya Dersleri
    - 4- Ortak Matematik Dersleri
    - 5- Ortak Bilisim Dersleri
    - 6- Ortak Sosyal ve Spor Alanları
    - 7- Fakülte ve Üniversite Kapsamında Engelliler için Alınmış Olan Önlemler
    - 8- Fakülte ve Üniversite Kapsamında Ortak Öğretim Ortamlarında Alınmış Olan Güvenlik Önlemleri
    - 9- Üniversite Kutuphane Olanakları
    - 10- Üniversite Bilisim Olanakları
    - 11- Üniversite Sağlık Olanakları
    - 12- Diğer
  - 2 - Ziyaret Öncesi İstenilen Ek Bilgiler ve Belgeler
  - 3 - Ziyaret Sirasında Ek Olarak Sunulan Bilgiler ve Belgeler

ZİDEK

Sanal Belge Odaları Dizin Yapısı

Sanal Bölüm Belge Odası (SBBO) Dizin Yapısı

Ana Dizin

- ProgramAdi
  - 1 - Program Kanıt Belgeleri
  - 2 - Ziyaret Öncesi İstenilen Ek Bilgiler ve Belgeler
  - 3 - Ziyaret Sirasında Ek Olarak Sunulan Bilgiler ve Belgeler
  - 4 - 30-Gün Yanıt Belgeleri

Alt Dizinler (1. Düzey)

- ProgramAdi
  - 1 - Program Kanıt Belgeleri
    - 0- Ortak Derslerdeki Farklılıklar
    - 1- Öğrenciler
    - 2 - Program Eğitim Amaçları
    - 3 - Program Çıktıları
    - 4 - Sürekli İyileştirme
    - 5 - Eğitim Planı
    - 6 - Öğretim Kadrosu
    - 7 - Altyapı
    - 8 - Kurum Destegi ve Parasal Kaynaklar
    - 9 - Organizasyon ve Karar Alma Süreçleri
  - 2 - Ziyaret Öncesi İstenilen Ek Bilgiler ve Belgeler
  - 3 - Ziyaret Sirasında Ek Olarak Sunulan Bilgiler ve Belgeler
  - 4 - 30-Gün Yanıt Belgeleri

Sanal Bölüm Belge Odası (SBBO) Dizin Yapısı (devamı)

Alt Dizinler (2. Düzey, Ölçüt 1-5)

- 1- Öğrenciler
  - 1.1
  - 1.2
  - 1.3
  - 1.4
  - 1.5
  - 1.6
- 2 - Program Eğitim Amaçları
  - 2.1
  - 2.2
  - 2.3
- 3 - Program Çıktıları
  - 3.1
  - 3.2
  - 3.3
- 4 - Sürekli İyileştirme
  - 4.1
  - 4.2
- 5 - Eğitim Planı
  - 5.1
  - 5.2
  - 5.3
  - 5.4
  - 5.5

Alt Dizinler (2. Düzey, Ölçüt 6-9)

- 6 - Öğretim Kadrosu
  - 6.1
  - 6.2
  - 6.3
- 7 - Altyapı
  - 7.1
  - 7.2
  - 7.3
  - 7.4
  - 7.5
- 8 - Kurum Destegi ve Parasal Kaynaklar
  - 8.1
  - 8.2
  - 8.3
  - 8.4
- 9 - Organizasyon ve Karar Alma Süreçleri

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Association for Evaluation and Accreditation of Agricultural Engineering Educational Programs

Teşekkürler...

ZIDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Gazi Mahallesi Özata Sokak No:21/5 Yenimahalle-ANKARA

Tel: 0 (312) 419 04 99 Faks: 0 (312) 419 04 98

E-posta: info@zidek.org.tr

Web sayfası: <http://www.zidek.org.tr/>